

NADAČNÍ FOND PRO BUDOUCNOST
THE BEESS FOUNDATION

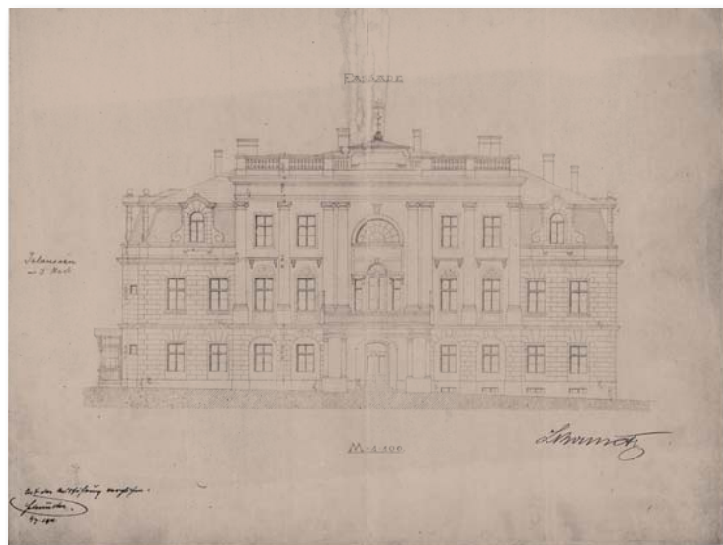

www.beess.cz

ZÁMECKÝ AREÁL

Areál hnojnického zámku je umístěn na mírném návrší v samém srdci obce Hnojník na přibližně třech hektarech, což je jen zlomek původní rozlohy panství Hnojník, které mělo přes tři sta hektarů. Areál zahrnuje samotný zámek a tři hospodářské budovy. Součástí areálu je však téměř celá původní zámecká zahrada, kterou se povedlo současnému majiteli z významné části uvést do cílového stavu.

Reprezentativní zámek je považován za empírovou perlu Slezska a je chráněnou kulturní památkou. Současnou podobu získal na přelomu 19. a 20. století (pravděpodobně v roce 1899), kdy došlo k úpravě jeho třetího patra nákladem Georga IV. Hlavní rysy empírové podoby však zámku vtiskl významný architekt Josef Kornhäusel v první polovině 19. století. Ten je považován za jednoho z nejvýznamnějších rakouských představitelů klasicismu. S jeho jménem

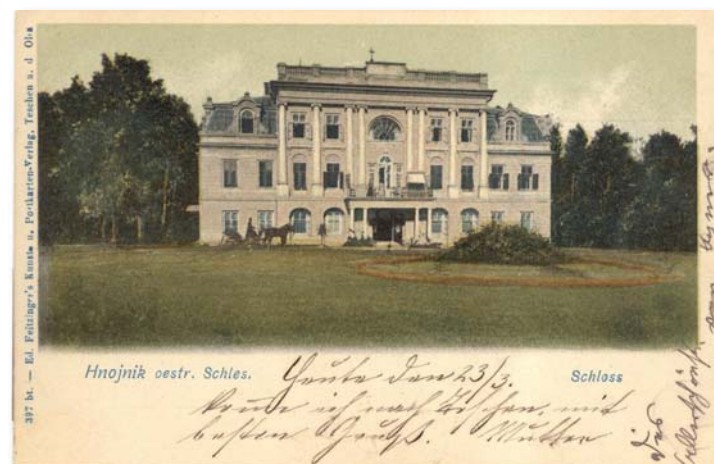
je spojeno mnoho budov Vídně. Stavba zámku a jeho rekonstrukce souvisely téměř vždy s významným vlivem a postavením majitelů panství a potřebou existence reprezentativního primogeniturního sídla. Zástupci rodu Beess und Chrostin v mnoha generacích zastávali významné zemské stavovské nebo říšské úřady a funkce. V novodobější historii lze zmínit zejména Georga II. (1750–1819), který byl prezidentem zemského soudu a později dokonce zemským hejtmanem a Georga IV. (1824–1905), který působil dlouhodobě v zemském i říšském sněmu, byl c. k. komořím nebo tajným radou a dne 22. října 1866 mu byla císařem osobním dopisem vyslovena tzv. nejvyšší spokojenost.

K výstavbě barokního zámku došlo pravděpodobně

www.beess.cz

od roku 1736, kdy zakoupil panství Hnojník Karl Wenzel Beess von Chrostin, pravděpodobně s potřebou nového reprezentativního sídla v důsledku povýšení mezi vyšší šlechtu. Zámek nahradil původní tvrz nejspíše z 15. století, kterou využívali předchozí majitelé panství. Není zcela potvrzeno, zda tvrz tvořila základ barokního zámku nebo stála někde v nejbližším okolí.

Při obnově zámku současným majitelem byl ale v konstrukci jednoho okna vedoucího do zámeckých sklepů nalezen renesanční překlad, který byl odborně posouzen a mohl by potvrzovat teorii, že zámek stojí přímo na místě bývalé tvrze. Další indicií pro tuto myšlenku je dispozice sklepních prostor, které jsou pouze pod východní částí zámku, a to právě v místech, kde byly pravděpodobně základy původní tvrze. Uvedenému svědčí také zjištění, že základy západní části zámku mají jinou strukturu, než části východní, což bylo zjištěno při výstavbě zámecké kavárny v roce 2023. Vzhledem k absenci dostupných písemných pramenů, které by tuto tezi vylučovaly, lze ze stavebně technického hlediska přijmout myšlenku, že ve hmotě současného zámku je přítomna i část tvrze minimálně z 15. století.

Před jižním průčelím zámku se rozkládá přibližně dvouhektarová formální zahrada, která vede ke kostelu a dále k hlavní silnici, a která je orientovaná k zalesněnému vrchu Godula. Za severní stranou zámku se nachází jednohektarová neformální zahrada. Podoba současného zámeckého parku byla vytvořena pravděpodobně rovněž po přestavbě budovy od Josefa Kornhäusela, někdy v polovině 19. století a nahradila park z doby výstavby zámku. Uvedené je

www.beess.cz

potvrzeno dendrologickým průzkumem všech dřevin, kdy nejstarším stromem v zámeckém parku je nyní exemplář Dubu červeného, který je přibližně 160 let starý a nachází se ve formální zahradě.

V zámeckém parku jsou také torza ještě přibližně o 20 let starších stromů. Lze se tedy domnívat, že zámecká zahrada byla vytvořena v době, kdy panství patřilo Georgovi IV., tedy někdy v době, kdy byla vybudovaná rodová hrobka vedle kostela. Za posledních 20 let padlo několik set vzrostlých dřevin, avšak současný stav stromoví je již uspokojivý

a čítá okolo 200 stromů. Habrová alej spojující hlavní jižní vchod s jižní branou není sice původní, ale byla seřezána a ponechána. Ve formální části zahrady se nachází několik vzrostlých stromů, které tvořily zjevně alej, jež spojovala hnojnický kostel a zámek. Současný majitel připravuje obnovu spojení kostela se zámkem včetně aleje.

Četné plastiky a sochy, které byly v minulosti součástí zámeckého areálu, se nezachovaly. Současný majitel však pořídil přesnou repliku největší dominanty formální zahrady, kterou je funkční zámecká kašna s pozlaceným rodovým erbem.

www.beess.cz

ROD BEESSŮ

Šlechtický rod Beessů datuje svůj původ do 7. století v působišti pravděpodobně na jihu Evropy. Od 13. století je spojen se Slezskem a je jedním z jeho nejstarších rodů. V 16. století se linie Beessů z Chrostiny přesunula z Opolska do Těšínského knížectví. Na počátku těšínských, později hnojnických, Beessů z Chrostiny byl Augustin (zemřel po roce 1659), který byl těšínským zemským hejtmanem a měl v držení množství statků (například Třinec, Nebory, Horní Suchou, Třanovice). Jeho vnuk Georg Leopold (zemřel 1715) byl těšínským zemským kancléřem a přisedicím zemského soudu. Dne 16. května 1705 byl císařem Leopoldem I. povýšen z rytířského stavu do stavu svobodných pánů zemí Koruny české.

Patrně v reakci na potřebu nového reprezentativního sídla povýšeného rodu zakoupil jeho syn Karl Wenzel Beess von Chrostin (zemřel 1754) v roce 1736 panství Hnojník a vybudoval v něm přestavbou z renesanční tvrze barokní zámek. Ten se stal hlavním rodovým primogeniturním sídlem po dalších šest generací a středem rozsáhlého panství jednoho z nejvýznamnějších rodů Horního Slezska.

Syn stavitele Zámku Hnojník, Georg I. (1721-1785), byl rada zemského soudu těšínského knížectví. Jeho nejstarší syn Georg II. (1750-1819) se rovněž výrazným způsobem angažoval ve stavovských a dvorských úřadech, mimo jiné byl od roku 1784 radou knížecího zemského práva v Těšíně, později viceprezidentem a prezidentem této instituce a na samotném sklonku života dokonce zemským hejtmanem.

Jeho prvorozený syn Georg III. (1779-1836) převzal a dobudoval rodový majetek a hnojnický zámek přestavěl do empírové podoby. Celý majetek následně zdědil poslední významný zástupce rodu – Georg IV. (1824-1905). Ten rovněž zvětšil hnojnický zámek a nechal ho na přelomu 19. a 20. století přestavět do současné podoby. Georg IV. byl v rakouském císařství téměř 30 let vlivným poslancem Slezského zemského sněmu (1866-1893) a později

*George IV.
Beess von Chrostin*

www.beess.cz

i poslancem Říšského sněmu ve Vídni (1873–1897) za německé velkostatkáře. V monarchii byl jmenován rovněž c. k. komořím nebo tajným radou. Kromě panství Hnojník vlastnil rovněž Ráj, Darkov, Louky, Otrembov, Horní a Dolní Kačice nebo Třanovice. Při hledání černého uhlí narazil na jodové prameny a následně založil významné lázně Darkov.

Stejně jako mnoho jeho příbuzných se angažoval ve školství a stal se také předsedou Kuratoria zemské zemědělské školy v Chotěbuzi. Podle archivních záznamů byl „čilým přítelem a znalcem věd a umění, zemědělství a horlivým myslivcem vzácné laskavosti a prostého chování, čímž si získal srdce svých poddaných“.

Po jeho smrti převzal zámek a panství Hnojník jeho nejstarší syn Georg V. (1848–1930), který byl podporovatelem opavského zemského muzea. Pravděpodobně byl i spolužákem ze studií prezidenta Masaryka, který hnojnický zámek 5. a 6. července 1930 navštívil. Vzhledem k tomu, že Georg V. zemřel bezdětný a ve stejném roce zemřel i jeho mladší bratr a primogeniturní následník Johann Nepomuk (1853–1930), převzal panství Hnojník v nepřímé linii jeho synovec a Johannův nejstarší syn – Georg VI. (1880–1955). Tomu byl na základě Benešových dekretů hnojnický zámek i celý majetek zkonfiskován a on sám byl v roce 1946 odsunut a dožil v Rakousku.

Dokonán byl tak úpadek rodu, který započal na sklonku 19. století v ekonomické rovině, kdy se Georg IV. zadlužil pravděpodobně v důsledku požáru a následné opravy zámku Ráj a také z důvodu neúspěchů při těžbě černého uhlí. Význam rodu počal upadat následně i politicky pravděpodobně i v důsledku rozpadu Rakouska-Uherska a souvisejících politických a ekonomických změn, které měly vliv na tradiční šlechtu. Po smrti manželky George IV. – Stefanie (1830–1921), jejich synů George V. (1848–1930), Johannese Nepomuka (1853–1930), Josefa (1860–1934) a jeho ženy Wilhelmine (1865–1936) přestal už fakticky hnojnický zámek sloužit svému účelu, neboť poslední jeho majitel (George VI.) se zdržoval v podstatě už jen ve Vídni a v Ostravě. I bez neospravedlnitelného odsunu a konfiskace zámku by však nejspíše přibližně 300 let rodiny Beess und Chrostin z Hnojníka, jako možná nejvlivnějšího rodu rakouského Slezska, na místním zámku skončilo.

Primogeniturním následníkem rodu a již jen teoretickým vlastníkem hnojnického zámku a panství se po smrti Georga VI. stává jeho mladší bratr, druhorozený syn Johanna

www.beess.cz

Nepomuka – Johannes Evangelista (1885–1959). Ten rodovou linii přebírá na sklonku svého života, který prožil ve Vídni a jejím okolí.

Za zmínku rovněž stojí jeho starší sestra (dcera Johanna Nepomuka), která se na hnojnickém zámku také narodila. Maria Ludmila (1882–1911) povýšila původní rodovou Beessovu baronskou linii sňatkem s hraběcím rodem Thun-Hohenstein a její pravnučka se pak přivdala do knížecího rodu von Liechtenstein. Princové z lichtenštejnského vládnoucího rodu – Lukas (nar. 1990), Konrad Emanuel (nar. 1995) a princezna Anna (nar. 1994) jsou tak přímými potomky rodu z linie Beess und Chrostin z Hnojníka.

Johannesův nejstarší syn Andor (1929–1993) měl se dvěma manželkami pouze čtyři dcery a rod Beess und Chrostin s ním tak vymírá po meči. Štafetu rodu přebrala nejstarší dcera Andrea (nar. 1961), která se narodila ve Vídni, ale později Evropu opustila. Její mladší sestra Susanne (nar. 1963) žije ve Vídni a stala se aktuální pokračovatelkou rodu, a to se svými dcerami Alexandrou Beess und Chrostin (nar. 1985) a Jessicou Beess und Chrostin (nar. 1986). Ty žijí a pracují v New Yorku v USA. Výše jmenovaní jsou v pravidelném kontaktu s majitelem zámku, resp. s nadací. Na Nový rok 2026 rovněž všechny, i s nejmladšími princeznami Leontine (nar. 2020) a Alexandrou ml. (nar. 2022), hnojnický zámek navštívily.

Všichni se už společně těšíme na rok 2036, kdy proběhne oslava 300 let od vzniku zámku a spojení Hnojníka se stále existujícím rodem Beess und Chrostin. Poté, co byl zámek 74 let ve vlastnictví státu a následně dalších soukromých držitelů a chátral do doby, než ho převzal současný majitel – The Beess Foundation – nastávají, věříme, lepší časy.

www.beess.cz

MAJITEL ZÁMKU

The Beess Foundation je majitelem Zámku Hnojník a zřizovatelem Nadačního fondu PRO BUDOUCNOST. Nadační fond je pověřen správou zámeckého areálu a jeho primárním účelem je obnova zámku, a to s využitím synergie soukromých zdrojů majitele zámku a veřejných prostředků z dotačních výzev, popř. veřejných sbírek nebo ze zdrojů vedlejší činnosti nadačního fondu. Rozhodující část prostředků pro obnovu zámku zatím vynaložil majitel zámku nebo jeho zakladatelé. Vedlejší činností nadačního fondu, která pomáhá financovat rekonstrukční práce, je nyní zejména provozování kavárny Café BEESS. The Beess Foundation nebo jeho zakladatelé jsou majiteli zámku a přilehlého areálu od roku 2019 a od té doby se ho snaží prostřednictvím nadačního fondu obnovovat a spravovat.

Předsedou správní rady nadačního fondu je prof. Igor Kotlán, spoluzakladatel vzdělávací skupiny PRIGO a spoluzakladatel Evropské výzkumné univerzity (ERUNI). Ve správní radě nadačního fondu působí dále Dr. Pavel Petr, který je druhým spoluzakladatelem skupiny PRIGO a spoluzakladatelem Evropské výzkumné univerzity, a rovněž doc. Zuzana Machová, rektorka a spoluzakladatelka Evropské výzkumné univerzity a spolusprávkyně škol PRIGO. Členkou správní rady a výkonnou ředitelkou nadačního fondu je Ing. Linda Foltýnová, která je taktéž kontaktní osobou nadačního fondu.

The Beess Foundation a jeho nadační fond se snaží z areálu hnojnického zámku vytvořit živé místo v samém srdci obce Hnojník a odkázat také na význam a historickou roli šlechtického rodu Beess und Chrostin, jednoho z vůbec nejvýznamnějších v rámci těšínského Slezska, jehož spojení s Hnojníkem, jakožto rodovým primogeniturním sídlem, bude mít brzo tradici téměř 300 let. Nadační fond je v úzkém kontaktu s posledními žijícími dospělými zástupci tohoto šlechtického rodu, kteří jsou přímými potomky zakladatele zámku. Sestry Jessica Beess und Chrostin a Alexandra Beess und Chrostin žijí a pracují v New Yorku v USA. Jessica je absolventka Harvardovy univerzity a světově uznávaná právnička. Alexandra je vysoce oceňovanou učitelkou v soukromé základní umělecké škole na Manhattanu. Nadační fond je v kontaktu i s jejich matkou Andreou.

Po mnoha desítkách promarněných let, kdy docházelo k devastaci celého zámeckého areálu jak v období komunismu, tak i za nedávných soukromých majitelů, se The Beess Foundation a jeho nadační fond snaží využít areál zámku smysluplně, a to primárně pro administrativu a ceremoniální akce obou vzdělávacích skupin PRIGO a ERUNI spojených s majitelem zámku a nadačním fondem. Na hnojnickém zámku jsou také uloženy kronika a akademické insignie Evropské výzkumné univerzity, především rektorský

www.beess.cz

řetěz a rektorské žezlo a jsou doplněny výstavou jejich tvůrce, jednoho z nejlepších zlatníků Evropy – Jiřího Urbana. Ten, kromě insignií Evropské výzkumné univerzity, vytvářel světoznámé repliky českých korunovačních klenot nebo koruny římských císařů. Součástí je také zakládající listina univerzity nebo darovací listina, kterou nynější majitel hnojnického zámku přenechává insignie univerzitě, a mnoho dalších cenných dokumentů. Výstava i akademické insignie jsou přístupny veřejnosti při vybraných příležitostech.

Misí The Beess Foundation a jejího nadačního fondu je integrovat areál hnojnického zámku nejen do infrastruktury obce, ale zejména být dobrým partnerem a sousedem všech občanů Hnojníka se snahou o naplňování veřejně prospěšných cílů. Věříme, že zpřístupnění zámeckého areálu dalším generacím mladých lidí vdechne nový život tomuto prostoru s nesporným geniem loci. A doufáme, že zapojení potomků šlechtického rodu Beess und Chrostin umožní přeneseně napravit mnohé historické nespravedlnosti a dívat se vpřed.

Současný majitel zámku rovněž nechal zpracovat heraldickou studii rodového erbu a vytvořit jeho nejpřesnější možnou historickou verzi, avšak při zachování všech heraldických pravidel. Uvedený erb pak zaregistroval na Úřadu průmyslového vlastnictví jako ochrannou známku. K tomuto erbu, jakožto také k ochranné známce BEESS a jejich odvozenin, má tak výhradní práva. Cílem uvedeného opatření byla snaha zabránit zneužití erbu nebo rodového jména. Majitel zámku je však připraven umožnit jejich využití na základě písemné žádosti pro dobročinné nebo veřejně prospěšné účely.

SPRÁVNÍ RADA NADAČNÍHO FONDU

prof. JUDr.
Ing. Igor KOTLÁN, Ph.D.
předseda

JUDr.
Pavel PETR, Ph.D., LL.M.

Ing.
Linda FOLTÝNOVÁ, DiS.

doc. Mgr. Ing.
Zuzana MACHOVÁ, Ph.D.

www.beess.cz

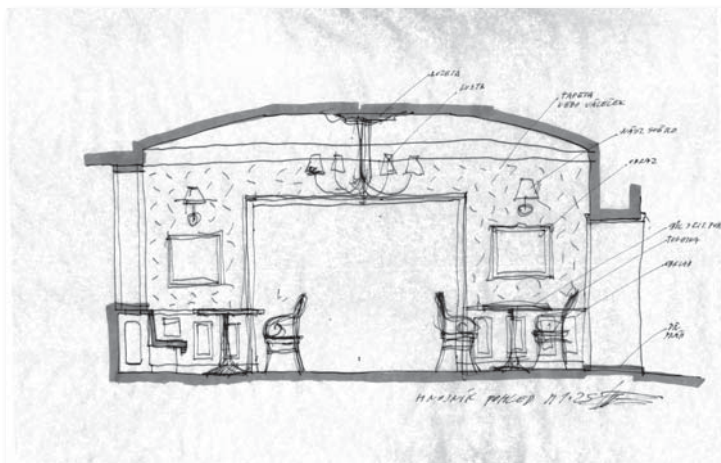
KÁVA JAKO Z VÍDNĚ

CAFÉ BEESS

Café BEESS je kavárna vídeňského typu, která je provozována Nadačním fondem PRO BUDOUCNOST, jehož primárním účelem je obnova Zámku Hnojník a jeho přilehlého areálu. Veškeré výnosy z provozu kavárny jsou tudíž použity k tomuto účelu. Majitel zámku a zakladatel nadačního fondu navíc každou utracenou korunu vždy zdvojnásobí a poskytne formou daru do nadačního fondu.

Čím více zákazníci utratí, tím rychleji se hnojnický zámek obnovuje. Do nadačního fondu lze však přispívat i přímo prostřednictvím níže uvedeného transparentního účtu u ČSOB.

Kavárna je otevřena pouze o víkendech nebo svátcích a významných událostech tak, aby nekolidovala s fungováním vzdělávací skupiny PRIGO a ERUNI, resp. ceremoniálními

událostmi Evropské výzkumné univerzity. Kavárna je rovněž zdarma k dispozici v některých odpoledních hodinách seniorům sousedního Domova pro seniory, který je provozován Charitou ČR.

Zámek Hnojník byl posledním letním sídlem Beessů, kteří trávili zimní měsíce ve Vídni, kde se účastnili společenského života, který probíhal také v kavárnách. V roce 2011 byla vídeňská kavárenská kultura zapsána na seznam nemotného světového kulturního dědictví UNESCO. Ideové základy naší kavárny položila profesorka Evropské výzkumné univerzity Jana Geršlová, autorka publikace Vídeňské kavárny. Kavárna samotná byla zbudována podle návrhu architekta Marka Jana Štěpána. Ten se zabývá návrhy sakrálních staveb nebo jejich rekonstrukcemi. Interiér kavárny je vyzdoben autentickými dobovými světly, která pocházejí z francouzských zámků. Světla zdobí sošky spárkaté zvěře. Z historických pramenů vyplývá, že Beessové patřili mezi vášnivé nimrody.

www.beess.cz

Ostatní unikátní světla na zámku pocházejí ze starožitnictví Lučický mlýn, který provozuje rodina Točíkových. Zdi kavárny jsou vymalovány historickými válečky typu zámecká arabeska z Litoměřicka, které laskavě pronajal Ondřej Matula z Muzea válečků. Interiér kavárny je vybaven židlemi značky Ton. Ikonická židle č. 14 byla poprvé vyrobena v roce 1859 a navždy změnila vnímání sériově vyráběného nábytku. Do dnešního dne se jí prodalo více než 80 milionů kusů. Podlahy kavárny nejsou sice původní, ale představují zapomenutý um místních řemeslníků. Dřevěné parkety typu vídeňský kříž dodala frýdlantská firma T-WOOD, která je zároveň chráněnou dílnou. Historie zámku je doprovázena také „povídáčkou“ o tajné chodbě, která ze zámku ústila snad až do hostince U Zajíce. Přes veškerou snahu jsme ji nenalezli. Každopádně místo, kudy měla chodba ústít ze zámku, je dnes „tajnou“ spíží, kde pro vás uchováváme víno. Obsluha vám jej ráda ukáže. Za každým kouskem kavárny je skryt malý příběh. **Užijte si kávu a buďte vítáni.**

OTEVÍRACÍ DOBA

Naše kavárna je otevřená **každou sobotu a neděli od 9.00 do 20.00 hodin**. Přijďte si odpočinout, posedět s přáteli nebo si jen tak vychutnat dobrou kávu v příjemném prostředí.

NEDĚLNÍ SNÍDANĚ

Každou **neděli od 9.00 do 12.00 hodin** pro vás připravujeme snídaněvé menu – ať už dáváte přednost **sladké nebo slané snídaní**, u nás si přijdete na své.

NABÍDKA NÁPOJŮ

V naší nabídce najdete **široký výběr teplých i studených nápojů** – od výběrové kávy, čajů, domácích limonád až po sezónní speciality.

www.beess.cz

BUDOUCNOST ZÁMKU

FINANCOVÁNÍ OBNOVY ZÁMKU

Obnovu zámku financuje **Nadační fond PRO BUDOUCNOST**, který zastřešuje zejména soukromé, ale také veřejné zdroje. Soukromými zdroji jsou především dary zřizovatelů společnosti The Beess Foundation, která zámek vlastní a rovněž přímé dary poskytnuté uvedenou společností. Důležitými donory jsou rovněž organizace ze vzdělávací skupiny PRIGO. Veřejnou podporu pro opravu kulturní památky pravidelně poskytuje, na základě úspěšně vysoutěžených projektů, Ministerstvo kultury ČR a Moravskoslezský kraj.

OBNOVA ZÁMKU Z VÝTĚŽKU CAFÉ BEESS

Veškerý výtěžek z provozu kavárny Café BEESS je vždy majiteli zámku minimálně zdvojnásoben a darován do Nadačního fondu PRO BUDOUCNOST, který ho využije na obnovu zámku, a to plně v souladu s hlavním účelem, pro který byl nadační fond zřízen. **Každá utracená koruna se tedy minimálně hned dvakrát projeví v obnově zámku.**

TRANSPARENTNÍ PŘÍSPĚVKY VEŘEJNOSTI K OBNOVĚ ZÁMKU

Obnova zámku a zámecké zahrady je nyní dokončena přibližně z jedné čtvrtiny. Pokud se vám líbí, jak si vedeme, přispějte nám, prosím, na transparentní účet Nadačního fondu PRO BUDOUCNOST. Pomůžete dobré věci, kterou jsme s nezměrným úsilím nastartovali, ale která ještě není zdaleka u konce. Uděláte dobrý skutek a ještě si dar můžete odečíst z daní. **Majitel zámku** jednou měsíčně veškeré vaše **příspěvky zdvojnásobí** a rovněž pošle formou daru na transparentní účet.

Příspěvky posílejte, prosím, na tento transparentní účet u ČSOB 868897158/0300 nebo prostřednictvím QR kódu.

Nadační fond PRO BUDOUCNOST

739 53 Hnojník č.p. 27

Tel.: +420 733 651 644 E-mail: nadace@beess.cz

Náhled
transparentního účtu www.beess.cz

